

INCREASING ECONOMIC IMPORTANCE OF HIGHER EDUCATION AS A COMPONENT OF HUMAN CAPITAL

Dušan Cvetanović

Dušan Cvetanović, Interlum, Ljubljana, Republic of Slovenia, dušan.cvetanovic@ymail.com

Lena Despotović

University of Kragujevac, Faculty of Philology and Arts, Republic of Serbia,

lana.despotovic@gmail.com

Sretko Ribac

High School of Professional Studies in Blace, s.ribac@mail.com

Abstract: Human capital is a key production resource that is available to the greatest part of population. The investments in education and training contribute to the growth of economic efficiency. There are many proofs in support of the thesis that investment in education is stimulating to economic growth, course of average labour productivity and growth of real earnings. There is a strong correlation between the education and earnings: higher educational level implies higher level of wages, while higher salaries further motivate people to acquire permanent education. Human capital practically vanishes unless it is used. In such cases, human capital acts consistently nearly equally to financial capital, by displacing into the environments where higher yields are expected. The above explicated approach to research is often criticised, especially bearing in mind its static character. In real life, the degree of material embodiment of human capital is mostly the function of ability of involvement in activities of lifelong education and acquisition of practical skills. Economic value of human capital depends on its contribution to creation of values of goods and services. Hence, the possibility that certain components of human capital are highly evaluated at specific time and in particular environment, while without any significance in other circumstances should be always borne in mind. Relative value of particular components of human capital greatly depend on the stage of economic and social development of a country where their meaning is perceived. In present conditions of earning, in the process of creation of human capital, the activities directed towards lifelong education and professional advancement and digital literacy have become increasingly significant. Education, and especially higher education, contributes to economic and social development of certain communities in most various ways. In accordance with the approach to basic needs, education is increasingly recognised as an elementary need which helps to satisfy many other needs and contributes to the life quality improvement. In the educational policy, rapid development of technology imposes two key conclusions. The first is that education should be directed towards the capability of acquisition of new knowledge during lifetime (the ability to learn is learnt), while the other is dissemination of education to all social strata. The competence of human capital includes the application of new knowledge in everyday practice. Therefore it is not surprising that this form of capital permanently increases its participation in the structure of total capital in all contemporary economies. At the same time, the attitude that human capital is a backbone of overall development of each nation (economic, social etc.) is predominant in economic science today, while education is its most significant framework.

Keywords: human capital, economic development, education, health, higher education

RASTUĆA EKONOMSKA VAŽNOST VISOKOG OBRAZOVANJA KAO KOMPONENTE HUMANOG KAPITALA

Dušan Cvetanović

Dušan Cvetanović, Interlum, Ljubljana, Republika Slovenija, dušan.cvetanovic@ymail.com

Lena Despotović

Univerzitet u Kragujevcu, Filološko umetnički fakultet, Republika Srbija

lana.despotovic@gmail.com

Sretko Ribac

Visoka poslovna škola strukovnih studija u Blacu, s.ribac@mail.com

Rezime: Humani kapital je ključni proizvodni resurs kojim raspolaže najveći deo populacije. Investicije u obrazovanje i obuku doprinose rastu ekonomske efikasnosti. Mnogo je dokaza u prilog teze da ulaganja u obrazovanje stimulatino deluju na ekonomski rast, kretanje prosečne produktivnosti rada i rast realnih zarada. Postoji čvrsta korelacija između obrazovanja i zarada: viši nivo obrazovanja implicira viši nivo najamnina, dok veće plate, pored ostalog, motivišu ljude da se neprekidno obrazuju. Ukoliko se ne koristi, humani kapital

praktično isčezava. U takvim slučajevima, humani kapital se principijelno ponaša na gotovo istovetan način kao i finansijski kapital, odliva se u sredine u kojima su očekivani prinosi veći. Napred ekspliciranom pristupu istraživanja značaja ljudskog kapitala često se stavljaju primedbe, posebno imajući u vidu njegov statički karakter. U realnom životu, stepen materijalnog ovaploćenja ljudskog kapitala najvećim delom je funkcija sposobnosti uključivanja u aktivnosti celoživotnog obrazovanja i sticanja praktičnih veština. Ekonomska vrednost ljudskog kapitala zavisi od njegovog doprinosa kreiranju vrednosti roba i usluga. Pritom se stalno mora imati u vidu činjenica da je principijelno moguće, da pojedine komponente ljudskog kapitala budu visoko vrednovane u određenom vremenu i u konkretnoj sredini, a da u drugim uslovima one gotovo u potpunosti izgube na značaju. Relativna vrednost pojedinih komponenti ljudskog kapitala dobrim delom zavisi od faze ekonomskog i društvenog razvoja zemlje u kojoj se sagledava njihovo značenje. U današnjim uslovima privređivanja u procesu kreiranja ljudskog kapitala posebno dobijaju na značaju aktivnosti usmerene na celoživotno obrazovanje i stručno usavršavanje, digitalnu pismenost. Obrazovanje, a posebno visoko obrazovanje, na najrazličitije načine doprinosi ekonomskom i društvenom razvoju pojedinih zajednica. Sve se više, u skladu s pristupom bazičnih potreba, obrazovanje priznaje kao elementarna potreba koja pomaže u zadovoljavanju mnogih drugih potreba i doprinosi unapređenju kvaliteta života. U obrazovnoj politici brz razvoj tehnologije nameće dva ključna zadatka. Prvi je da obrazovanje treba usmeriti na sposobnost asimilacije novih znanja tokom života (uči se sposobnost učenja), a drugi širenje obrazovanja na sve društvene slojeve. U kompetenciji ljudskog kapitala je apliciranje novih znanja u svakodnevnoj praksi. Stoga nije čudo da ovaj oblik kapitala permanentno povećava svoje učešće u strukturi ukupnog kapitala u svim savremenim privredama. Istovremeno, u ekonomskoj nauci dominira ocena da je humani kapital kičma sveukupnog razvoja svake nacije (ekonomskog, socijalnog, i dr.), dok je obrazovanje njegova najvažnija okosnica.

Ključne reči: humani kapital, ekonomski razvoj, obrazovanje, zdravlje, visoko obrazovanje

1. UVOD

Postoji veliki broj studija, koje sugerišu da je humani kapital ključna determinanta ekonomskog rasta. Najznačajnije njegove komponente su znanje i veštine akumulirane tokom obrazovnog procesa i iskustvo stečeno tokom rada, kao i zdravstveno stanje zaposlenih¹². Proces obrazovanja obuhvata pohađanje škole, učenje zanata ili učenje na kursevima za obuku. Odsustvo hroničnih bolesti, kao i dostupnost zdravstvene službe čine takođe važnu determinantu privrednog prosperiteta zemalja¹³.

Burda i Vyplos¹⁴ ističu da „bolje obučeni i obrazovaniji radnici povećavaju produktivnost drugih faktora proizvodnje. Obrazovaniji radnici bolje upravljaju komplikovanim mašinama, a mogu se koristiti za organizaciju i drugih radnika i za organizaciju samog procesa proizvodnje“. Za razliku od mnogih investicija kod humanog kapitala nije moguće staviti hipoteku tj. nema kapitala koji se može založiti prilikom dobijanja pozajmice. Dok firme mogu nabaviti opremu tako što će se zadužiti kod banaka, na tržištu hartija od vrednosti ili od svojih vlasnika, mnogi ljudi, posebno u zemljama u razvoju, ne mogu da finansiraju vlastito obrazovanje. Standardno rešenje je da država preuzme funkciju javnog obrazovanja i da obezbeđuje stipendije za vlastito obrazovanje.

Robert Barro¹⁵ je u svojim istraživanjima početkom poslednje decenije prethodnog veka utvrdio značajnu pozitivnu vezu nivoa obrazovanja stanovništva i rasta realnog bruto domaćeg proizvoda po stanovniku (BDP pc). Do sličnih rezultata su došli Menkju, Romer i Vel¹⁶, kao i Brunetti¹⁷. Istraživanja su takođe pokazala da visoko obrazovanje ima daleko izraženiji uticaj na rast BDP pc u poređenju sa osnovnim kao i sa srednjim obrazovanjem¹⁸.

Empirijski podaci govore da zemlje koje su ušle sa boljim obrazovanjem u period rasta šezdesetih godina prethodnog veka, rasle su brže narednih četiri ili pet decenija. Siromašne zemlje jednostavno nisu imale novca

¹² Popa, A. M. (2012). The Impact of Social Factors on Economic Growth: Empirical Evidence for Romania and European Union Countries. *Romanian Journal of Fiscal Policy (RJFP)*, 3(2), 1-16; Helpman, E. (2009). *The mystery of economic growth*. Harvard University Press; Cvetanović, S. Mladenvić, I. (2013) *Ekonomija kapitala i finansiranje razvoja*, Niš: Izdanje autora.

¹³ Burda, M. Vyplosz, Ch. (2012). *Macroeconomics: A European Text* Oxford University Press, p.85.

¹⁴ Isto, p.85

¹⁵ Barro, R. (1991). Economic Growth in a Cross Section of Countries, *The Quarterly Journal of Economics*, Vol. 106, No. 2. pp. 407-443.

¹⁶ Mankiw, G. Romer, D. Weil, D. (1992). A Contribution to the Empirics of Economic Growth, *The Quarterly Journal of Economics*, Vol. 107, No. 2. pp. 407-437.

¹⁷ Brunetti, A. (1997). Political Variables in Cross-country Growth Analysis. *Journal of Economic Surveys*, 11(2) pp. 163-190.

¹⁸ Barro, R. J., & Sala-i-Martin, X. (1995). *Technological diffusion, convergence, and growth* (No. w5151). National Bureau of Economic Research.

za obrazovanje, što je zauzvrat kočilo ekonomski rast. Ovde je reč svojevrsnoj zamci siromaštva. Ali iz istog razloga i pojedinci mogu upasti u zamku siromaštva, čak i u razvijenim zemljama, što daje opravdanje za davanje stipendija siromašnima¹⁹.

Od šezdesetih godina prethodnog veka u sve jasnijoj formi u ekonomskoj nauci se pravi analogija između investicija u fizički i investicija u humani kapital prilikom objašnjenja ključnih pokretača ekonomskog rasta, posebno privredno razvijenih zemalja²⁰. Kvantifikacija nivoa obrazovanja stanovništva fokusira se na procenat određene kategorije stanovništva sa završenim raznim nivoima formalnog obrazovanja. Nivoi formalnog obrazovanja definisani su Međunarodnom standardnom klasifikacijom obrazovanja (*The International Standard Classification of Education, ISCED*)²¹. Ovaj pokazatelj govori koji procenat određene kategorije stanovništva je završio određeni nivo formalnog obrazovanja. Nivo obrazovanja obično se odnosi na godine formalnog školovanja, tj. na kvantitativni aspekt obrazovanja, a ne na kvalitet samog obrazovanja. S obzirom da kvalitet obrazovanja nije uzet u obzir, međunarodna poređenja ovog indikatora nisu precizna usled različitih kvalitativnih odlika obrazovnih sistema u pojedinim zemljama.

2. KONCEPT HUMANOG KAPITALA

Najpoznatiji protagonista koncepta humanog kapitala je američki ekonomista i nobelovac Teodor Šulc po kome su ključne determinante ekonomskog rasta poboljšanje kvaliteta stanovništva i napredak u znanju²². Investicije u humani kapital, po Šulcu, su najunosniji oblik ulaganja i višestruko su profitabilnije u poređenju sa investicijama u fizički kapital²³ Šulc je došao do zaključka da su SAD zahvaljujući činjenici da su više uložile u humani nego u fizički kapital tokom šezdesetih godina prethodnog veka, postale vodeća ekonomska sila u svetu. Po Geriju Bekeru, humani kapital se formira na bazi investicija u čoveka, među kojima se svojom važnošću ističu obrazovanje obuka, priprema za proizvodnju, zdrava ishrana²⁴. U docnijim sagledavanjima koncepta ljudskog kapitala i prirode investicija u humani kapital, uglavnom su potvrđivani osnovni nalazi Šulca i Bekera²⁵.

Značaj ulaganja u humani kapital prepoznat je u savremenim privredama, posebno u uslovima sveobuhvatne primene rezultata nauke u proizvodnom procesu, intenzivnog razvoja novih tehnologija i kontinuiranog i dinamičnog usavršavanja formi i metoda upravljanja i organizacije poslovanja. Sigurno je da su u modernim društvima, obrazovanje, veštine i znanje ključne komponente produktivnosti pojedinaca i privrede u celini. Mnoge danas relativno bogate zemlje svoj napredak su ostvarile prvenstveno zahvaljujući ulaganjima u obrazovanje, kao i korišćenju znanja i sposobnosti stanovnika²⁶.

3. VISOKO OBRAZOVANJE KAO OBLIK INVESTIRANJA U HUMANI KAPITAL

Glavni činilac formiranja humanog kapitala predstavlja obrazovanje. Ekonomski aspekti obrazovanja, izraženi u konceptu humanog kapitala, odnose se na ulaganja i rezultate koji se uglavnom kvantificiraju monetarnim jedinicama. Ovim je obuhvaćen samo jedan od mogućih pristupa obrazovnom procesu u ljudskom društvu. Svakako da obrazovanje ne povećava samo proizvodne učinke, nego pruža čoveku mogućnosti sopstvenog razvijanja i većeg društvenog zadovoljstva²⁷. Pri tom, treba stalno imati u vidu činjenicu da su odnosi među osnovnim komponentama humanog kapitala (obrazovanja i zdravlja, pre svega) međusobno vrlo isprepleteni. Ilustracije radi, ulaganje u obrazovanje u osnovi doprinosi unapređenju zdravstvenog stanja stanovništva, dok će zdravije stanovništvo biti raspoložnije za obrazovanje i učenje²⁸.

Obrazovanje, razvoj veština i obuka ljudi ključni su elementi ekonomija čiji se ekonomski prosperitet temelji na primeni znanja. Humani resursi i kvalifikovana radna snaga dopunjuju tehnološki napredak zemlje budući da nove tehnologije ne mogu da se koriste u proizvodnji bez dovoljno obrazovane i obučene radne snage. Zemlje

¹⁹ Burda, M. Vyplosz, Ch. (2012). *Macroeconomics: A European Text* Oxford University Press

²⁰ Woodhall, M. (1987). Human Capital Concepts, in Psacharopoulos (ed.), *Economics of Education, research and Studies*. Oxford: Pergamon Press.

²¹ Andersson, R., & Olsson, A. K. (1999). *Fields of education and training manual*. Statistics.

²² Schultz, T. (1961). Investment in Human Capital, *American Economic Review* 1, pp. 1–15.

²³ Isto, p.13.

²⁴ Becker, G. (1960). *Human Capital*, University of Chicago Press.; Becker, G. (1992) Investment in Human Capital: A Theoretical Analysis, *Journal of Political Economy* 70 (2), 9-44.

²⁵ Keeley, B. (2007). *Humani kapital*, Zagreb: Educa-OESD.

²⁶ Cvetanović, S. Despotović, D. (2014). Knowledge as the component of human capital in economic growth models, *Škola biznisa*, 1, pp. 1-17

²⁷ Petrović, P. (2010). *Uticaj humanih resursa na privredni rast i razvoj Republike Srbije*, Ekonomski horizonti, (12) 1, str. 103-119.

²⁸ Keeley, B. (2007). *Humani kapital*, Zagreb: Educa-OESD.

koje uspešno realizuju politiku ovrazovanja, posebno politiku visokog obrazovanja trenutno se bolje pozicioniraju u globalnom okruženju²⁹.

Kako Slika 1 prikazuje, visoko obrazovanje stimulatивно deluje na ekonomski rast brojnim privatnim i javnim kanalima.

Slika 1: Konceptualni okvir povezanosti visokog obrazovanja i ekonomskog rasta

Izvor: Modifikovano prema Bloom, Canning & Chan, (2006, p. 16)

Obrazovanje je usko povezano sa razvojem istraživačkih i razvojnih aktivnosti, što podsticajno deluje na inovacije. Interakcije između obrazovanja, istraživanja i inovacija variraju u zavisnosti od nacionalnih ili regionalnih okolnosti. Međutim, u bilo kojim okolnostima jačanje veza između ova tri elementa je presudno u obezbeđivanju dobrobiti, investiranjem u bilo koji od njih.

Nivo obrazovanja stanovništva je rasprostranjeni pokazatelj nivoa ekonomski relevantnog znanja i sposobnosti. Ovaj pokazatelj ne uzima u obzir promene u nivou veština i sposobnosti koje su stečene nakon završetka formalnog obrazovanja, kao ni druge socio-ekonomske kategorije koje utiču na ekonomsku upotrebu znanja i sposobnosti pojedinaca. Stoga se moraju uzeti u obzir sledeći nedostaci ovog pokazatelja:

1. Iako diploma ili završetak formalnog obrazovanja podrazumevaju posedovanje određenih znanja i veština, samo posedovanje diplome nije pouzdan garant da pojedinac poseduje znanje i sposobnosti koje se očekuju. Takođe, nivo znanja i veština koje poseduju pojedinci sa istim nivoom formalnog obrazovanja ne mora biti (i obično nije) identičan.
2. Nivo formalnog obrazovanja kao pokazatelj humanog kapitala ne uzima u obzir znanje, veštine i sposobnosti koje su stečene nakon završetka formalnog obrazovanja, bilo kroz nastavak školovanja kroz tzv. neformalno školovanje, bilo kroz praktično angažovanje pojedinaca. Takođe, znanje stečeno formalnim obrazovanjem može i depresirati vremenom³⁰.

Dok je u tradicionalnoj literaturi o humanom kapitalu fokus bio na srednjem obrazovanju kod ekonomski razvijenijih ekonomija, kao i na osnovnom i srednjem obrazovanju kod zemalja u razvoju, u skorije vreme fokus istraživanja politike obrazovanja se pomerio ka visokom obrazovanju. Naime, postalo je više nego jasno da je nivo srednjeg obrazovanja nedovoljan za generisanje ekonomskog rasta i unapređenje konkurentnosti zemalja i regiona u sve globalizovanoj ekonomiji³¹. Od 1970-ih, opšti trend širom razvijenog sveta je povećanje učešća visokog obrazovanja³² kao oblika investiranja u humani kapital (Slike 2 i 3).

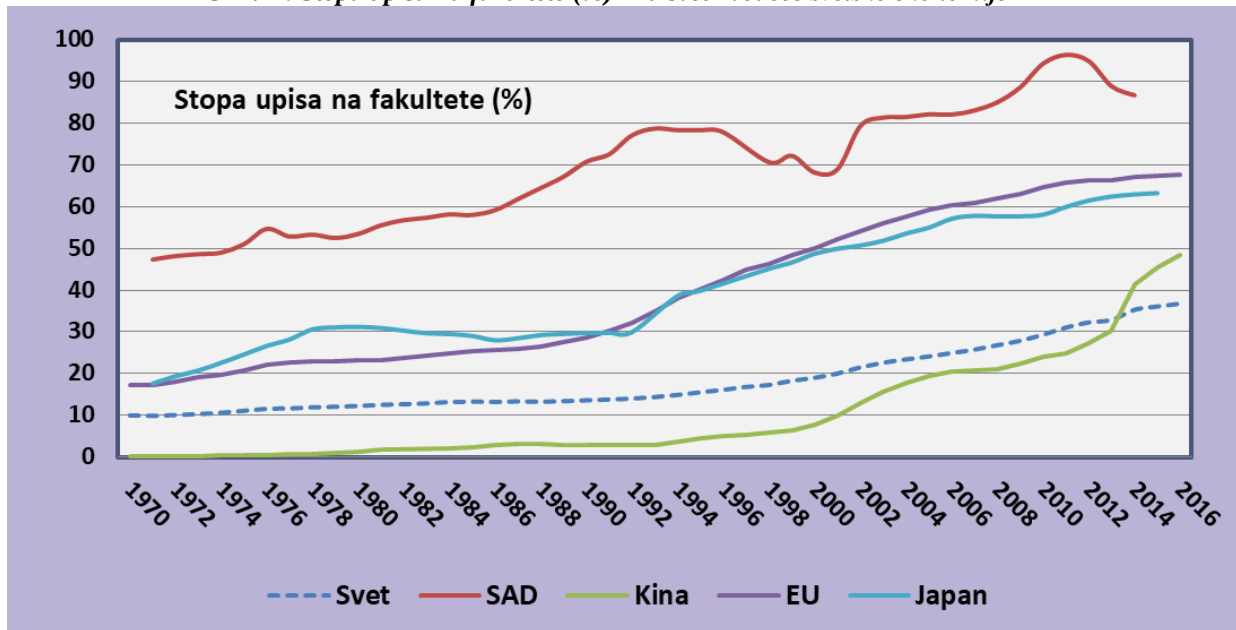
²⁹ Bloom, D. E., Canning, D., & Chan, K. (2006). *Higher education and economic development in Africa* (Vol. 102). Washington, DC: World Bank.

³⁰ Bačović, M. (2006). *Demografske promjene i ekonomski razvoj-analiza investicija u humani kapital*, ISSP, Podgorica.

³¹ Salmi, J. (2003). Constructing knowledge societies: new challenges for tertiary education. *Higher Education in Europe*, 28(1), 65-69

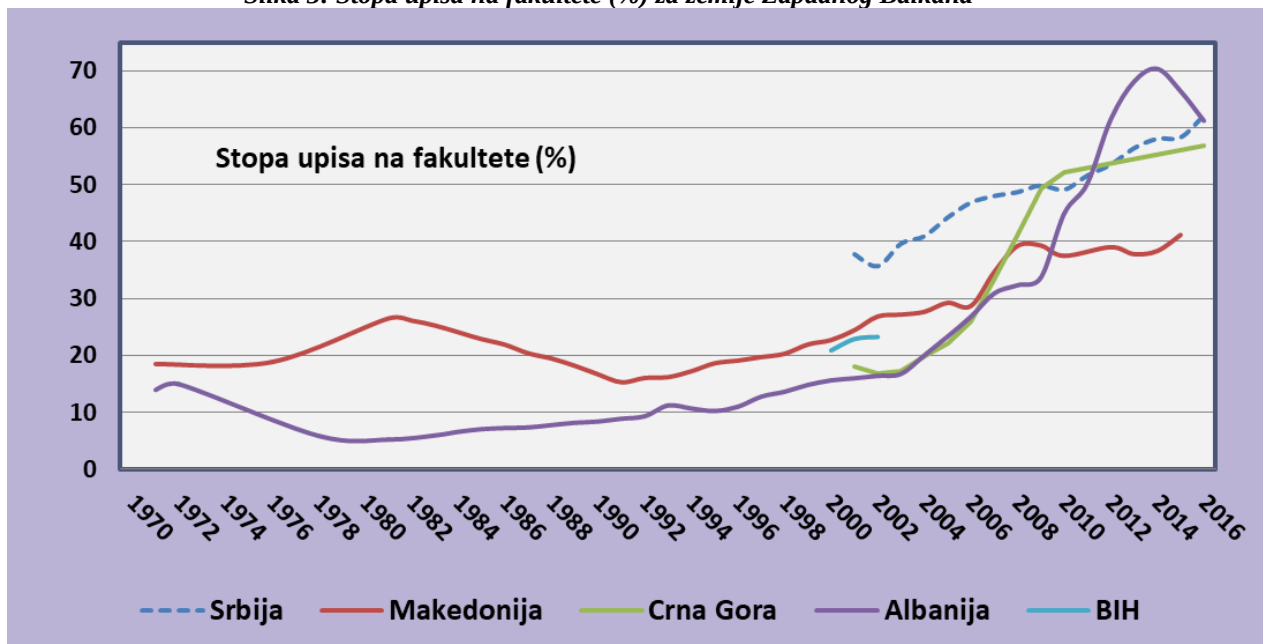
³² Chatterji, M. (1998). Tertiary education and economic growth. *Regional Studies*, 32(4), 349-354.

Slika 2: Stopa upisa na fakultete (%)³³ za svet i vodeće svetske ekonomije

Izvor: Autori prema podacima World Development Indicators World DataBank. (n.d.).

Slika 3: Stopa upisa na fakultete (%) za zemlje Zapadnog Balkana

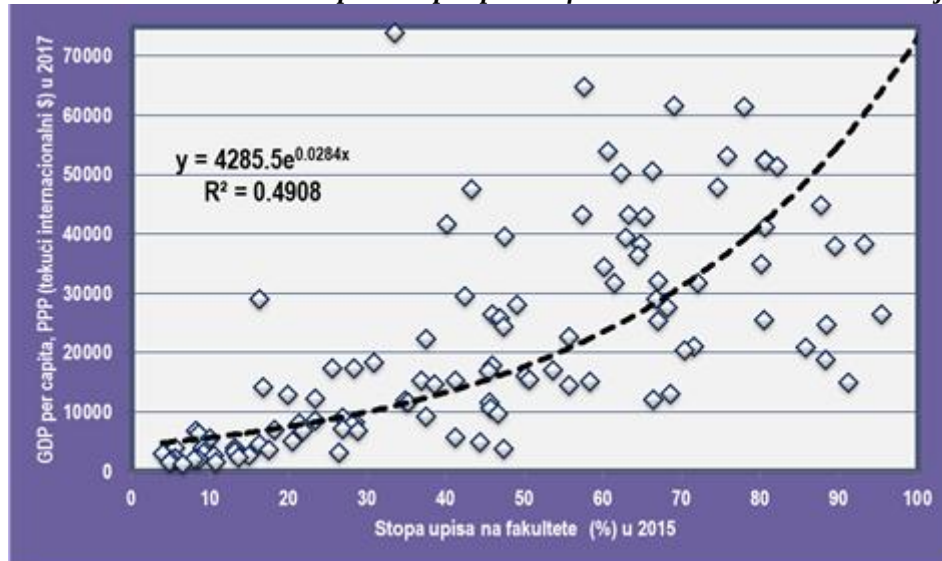

Izvor: Autori prema podacima World Development Indicators World DataBank. (n.d.).

Na slici 4 prikazana je zavisnost GDP pc od stope upisa na fakultete (tercijarno obrazovanje) dobijena postupkom jednostruke eksponencijalne regresije. Dobijeni grafikon pokazuje globalnu povezanost potencijalnog obrazovnog kapitala (podaci za 2015. godinu) i bogatstva pojedinih ekonomija (podaci za 2017. godinu). Vidimo da se odnos dobro opisuje eksponencijalnom funkcijom koja ilustruje potencijalnu regresionu vezu između stope upisa na fakultete i BDP po glavi stanovnika sa vremenskim kašnjenjem od dve godine.

³³ Broj upisanih studenata na određenom nivou obrazovanja, bez obzira na starosnu dob, izražen kao procenat zvanične populacije školskog uzrasta koja odgovara istom nivou obrazovanja. Za tercijarni nivo, populacija koja se koristi je petogodišnja starosna grupa počevši od zvaničnog završetka srednje škole. Računa se kao broj studenata upisanih na određenom nivou obrazovanja, bez obzira na starosnu dob, podeljen sa ukupnim brojem populacije starosne grupe koja zvanično odgovara datom nivou obrazovanja, i pomnožen sa 100.

Slika 4: Zavisnost nivoa GDP pc od stope upisa na fakultete za 114 svetskih ekonomija

Izvor: Interpretacija autora na osnovu podataka: World Development Indicator World DataBank. (n.d.).

Analizom relacije prikazane na Slici 4 može se zaključiti da postoji potencijal ove veze, jer je utvrđena vrednost Pearson-ovog koeficijenta korelacije $R = 0,7$ ($R^2=0.491$), što je znatno više od granične vrednosti koja iznosi $R=0.254$ za nivo signifikantnosti od 1% i broj stepena slobode (degrees of freedom) od $df=113$. Stoga možemo reći da je taj potencijalni uticaj neupitan i da statistički gledano varijacije varijable *Stopa upisa na fakultete* objašnjavaju oko 50% (vrednost Pearson-ovog koeficijenta R^2 iznosi 0.491 u eksponencijalnom modelu) ukupnih varijacija u kretanju privrednog rasta, pod pretpostavkom da je preostalih 50% varijacija GDP pc pod uticajem faktora koji nisu obuhvaćeni modelom.

4. ZAKLJUČAK

Značaj ulaganja u humani kapital prepoznat je u savremenim privredama, posebno u uslovima sveobuhvatne primene rezultata nauke u proizvodnom procesu, intenzivnog razvoja novih tehnologija i kontinuiranog i dinamičnog usavršavanja formi i metoda upravljanja i organizacije poslovanja. Sigurno je da su u modernim društvima, obrazovanje, veštine i znanje ključne komponente produktivnosti pojedinaca i privrede u celini. Obrazovanje, razvoj veština i obuka ljudi ključni su elementi zemalja čiji se ekonomski prosperitet temelji na primeni znanja. Nove tehnologije ne mogu da se koriste u proizvodnji bez dovoljno obrazovane i obučene radne snage. Zemlje koje uspešno realizuju politiku obrazovanja, posebno politiku visokog obrazovanja se trenutno bolje pozicioniraju u globalnom okruženju u odnosu na ekonomije koje nedovoljno pažnje poklanjaju politici obrazovanja.

U novije vreme fokus politike obrazovanja se pomerio ka visokom obrazovanju. Naime, postalo je više nego jasno da je nivo srednjeg obrazovanja nedovoljan za generisanje ekonomskog rasta i unapređenje konkurentnosti zemalja i regiona u sve globalizovanoj ekonomiji.

LITERATURA

- [1]. Andersson, R., & Olsson, A. K. (1999). Fields of education and training manual. Statistics.
- [2]. Baćović, M. (2006). Demografske promjene i ekonomski razvoj-analiza investicija u humani kapital, ISSP, Podgorica.
- [3]. Barro, R. (1991). Economic Growth in a Cross Section of Countries, The Quarterly Journal of Economics, Vol. 106, No. 2, pp. 407-443.
- [4]. Barro, R. J., & Sala-i-Martin, X. (1995). Technological diffusion, convergence, and growth (No. w5151). National Bureau of Economic Research.
- [5]. Becker, G. (1960). Human Capital, University of Chicago Press.;
- [6]. Becker, G. (1992). Investment in Human Capital: A Theoretical Analysis, Journal of Political Economy 70 (2), 9-44.
- [7]. Bloom, D. E., Canning, D., & Chan, K. (2006). Higher education and economic development in Africa (Vol. 102). Washington, DC: World Bank.
- [8]. Brunetti, A. (1997). Political Variables in Cross-country Growth Analysis. Journal of Economic Surveys, 11(2) pp. 163-190.
- [9]. Burda, M. Vyplosz, Ch. (2012). Macroeconomics: A European Text Oxford University Press, p.85.

-
- [10]. Chatterji, M. (1998). Tertiary education and economic growth. *Regional Studies*, 32(4), 349-354.
- [11]. Cvetanović, S. Despotović, D. (2014). Knowledge as the component of human capital in economic growth models, *Škola biznisa*, 1, pp. 1-17
- [12]. Cvetanović, S. Mladenvić, I. (2013). *Ekonomija kapitala i finansiranje razvoja*, Niš: Izdanje autora.
- [13]. Helpman, E. (2009). *The mystery of economic growth*. Harvard University Press;
- [14]. Keeley, B. (2007). *Humani kapital*, Zagreb: Educa-OESD.
- [15]. Mankiw, G. Romer, D. Weil, D. (1992) A Contribution to the Empirics of Economic Growth, *The Quarterly Journal of Economics*, Vol. 107, No. 2. pp. 407-437.
- [16]. Petrović, P. (2010). Uticaj humanih resursa na privredni rast i razvoj Republike Srbije, *Ekonomski horizonti*, (12) 1, str. 103-119.
- [17]. Popa, A. M. (2012). The Impact of Social Factors on Economic Growth: Empirical Evidence for Romania and European Union Countries. *Romanian Journal of Fiscal Policy (RJFP)*, 3(2), 1-16;
- [18]. Salmi, J. (2003). Constructing knowledge societies: new challenges for tertiary education. *Higher Education in Europe*, 28(1), 65-69
- [19]. Schultz, T. (1961). Investment in Human Capital, *American Economic Review* 1, pp. 1–15.
- [20]. Woodhall, M. (1987). Human Capital Concepts, in Psacharopoulos (ed.), *Economics of Education, research and Studies*. Oxford: Pergamon Press.
- [21]. World Development Indicators | World DataBank. (n.d.). Retrieved November 10, 2016, from <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators>.